

Bratislava, 01.02.2015

Námety pre koncepciu nového zákona o mediácii

Vzhľadom na skutočnosť, že nový zákon o mediácii stále nie je daný do medzirezortného pripomienkovania, využívame možnosť aspoň neformálne zdieľať naše názory na pripravované paragrafové znenie, nakoľko niektoré ustanovenia zákona nie sú použiteľné pre praktické využitie mediácie.

Navrhnutý text nového zákona o mediácii rezultuje zo snahy predkladateľa upraviť postavenie, práva a povinnosti mediátora a zúčastnených osôb tak, aby mediácia ako odborná činnosť, vykonávaná mediátormi za odplatu pri riešení sporov z právnych vzťahov, **bola presnejšie kontrolovateľná, nedodržiavanie povinností mediátora sankcionovateľné a aby sa výkon mediácie ako podnikateľskej činnosti podrobil prísnejšiemu dohľadu MSSR**. Tomuto nasvedčuje podrobnejší popis povinností mediátora a nastavenie sankčných mechanizmov na úrovni priestupku a správneho deliktu.

Pozitívnu zmenou je snaha zákonodarcu, aby nie všetky mediácie začínali uložením Dohody o začatí mediácie do CNRL, čo je momentálne z hľadiska vysokej formálnosti a finančnej náročnosti najväčšia prekážka širšieho využitia mediácie na Slovensku.

Predkladateľ reaguje aj na potreby zmeniť legislatívu vo vzťahu k **vzdelávacím inštitúciám**. Vzdelávanie mediátorov by malo byť dôkladnejšie, malo by trvať dlhšie a skúška mediátora sa oddelí od odbornej prípravy.

Zmeny sa týkajú úpravy vo vzťahu k **mediačným centrá**m, ktoré momentálne sú často tvorené výlučne jednou osobou. Tu je však nesprávne stanovená podmienka povinného poistenia škody ako objektívnej zodpovednosti, nakoľko pokiaľ mediačné centrá nevykonávajú mediáciu, ale túto musia vykonávať iba mediátori, **nemajú mediačné centrá priamo stanovené povinnosti, ktoré by mohli mať dosah na práva fyzických a právnických osôb – účastníkov mediácie**. Škoda teda môže vzniknúť jedine zavineným porušením povinností vo vzťahu k mlčanlivosti a iných povinností, vyplývajúcich zo všeobecne záväzných predpisov.

K textu zákona Asociácia mediátorov Slovenska, ako občianske združenie, združujúce mediátorov a sympatizantov mediácie, má **viaceré výhrady, ktoré vychádzajú z nie správnej implementácie Smernice EÚ a tiež z nesprávnej aplikácie všeobecných zásad mediácie ako odbornej metódy a zároveň ako inštitucionalizovanej alternatívy súdneho konania**.

Najväznejšie výhrady sa týkajú **výpočtu povinností mediátora**, ktoré sú koncipované príliš reštriktívne a niektoré ustanovenia sú v rozpore so základnými atribútmi mediácie ako dobrovoľnej snahe dvoch zúčastnených strán urovnať svoj spor dohodou. Na porušenie povinností sú naviazané sankcie (správne delikty), ktoré nezohľadňujú **závažnosť jednotlivých povinností** a výšku pokuty resp. trest vyčiarknutia zo zoznamu stanovujú bez hlbšieho porozumenia princípom mediácie (príklad

– vyčiarknutie mediátorovi môže byť uložené aj za to, že nerešpektoval rozhodnutie orgánov verejnej moci, ktoré sa týkajú sporu a o ktorých možno mediátor ani nevedel alebo že nevedol mediáciu hospodárne).

Mediačné centrum môže napríklad dostať pokutu v minimálnej výške 1659,69 EUR za to, že nepropaguje mediáciu a nevykonáva aktivity na podporu mediácie.

Mediácia je dobrovoľný proces, strany nie sú nijakým spôsobom nútené v mediácii pokračovať. Z celého návrhu je zrejماً snaha **korigovať potenciálny nesprávny výkon mediácie (zneužívanie mediácie na manipuláciu a podobne) na úkor toho, aby bola táto metóda podporovaná.**

§ 1 ods. 2 - pojem „môžu skončiť dohodou o urovaní“ považujeme za vhodnejšie ponechať úpravu „v ktorých je možné uzavrieť súdny zmier alebo kde zákon dáva účastníkovi možnosť uzavrieť dohodu“, nakoľko niektoré právne inštitúty nepoznajú dohodu o urovaní ako špecifický inštitút Občianskeho práva (napr. rodičovská dohoda).

V § 2 by bolo potrebné špecifikovať aj pojem „register mediátorov, mediačných centier a vzdelávacích inštitúcií“.

V § 5 treba upraviť rozpor medzi ods. 1 (súčasťou prípravy nie je odborná skúška mediátora) s ods. 3 (odborná príprava končí odbornou skúškou).

Ods. 4 nie je logicky správne zaradený v § 5, nakoľko absolvent odbornej prípravy nie je mediátorom. T.j. povinnosť ďalej sa vzdelávať musí byť upravená v § 6. Tiež nie je správne použitý pojem „zvyšovanie kvalifikácie“.

V § 6 pokiaľ bude vydaný na výkon ustanovení o ďalšom vzdelávaní mediátora osobitný vykonávací právny predpis, nie je účelné upravovať ods. 1,2 a 3.

Pokiaľ ale v zákone sa tieto podrobnosti upravujú, navrhujeme vykonávať vzdelávanie min. 1x do roka.

V § 7 ods. 1 písm. je potrebné nahradiť pojem „vykonaných“ pojmom „vykonávaných“ resp. použiť iba „evidenciu mediácií“ ako v § 22.

V § 7 ods. 1 vynechať písm. g (podpis mediátora na mediačnej dohode).

V nadväznosti na § 8 je potrebné v osobitnom predpise upraviť povinnosť mlčanlivosti pre dozor vykonávajúce osoby.

§ 10 ods. 4 je momentálne vzhľadom na nejednoznačnosť § 7 veľmi diskutabilná – ako sa bude posudzovať liberácia napr. pri porušení povinnosti podľa § 7 ods. 1 písm. c alebo e)? Navrhujeme ponechať **zodpovednosť za škodu ako všeobecnú zodpovednosť** a prípadné nedodržanie povinnosti mediátora sankcionovať výlučne presne definovanými sankciami.

§ 11 vzhľadom na nejednoznačnosť definície, za čo všetko mediátor zodpovedá (s výnimkou jednoznačne stanovenej povinnosti mlčanlivosti a povinnosti registrácie dohody o začatí mediácie do CNRL) je možné, že **podmienka povinného poistenia bude nerealizovateľná**, prípadne sadzba

poistného bude neúmerne vysoká. Pri zakotvení tejto podmienky do zákona je potrebné zistiť, či nebude dodržanie tohto ustanovenia likvidačné a z tohto dôvodu v rozpore s právnym poriadkom SR a EÚ v oblasti slobodného podnikania.

Zároveň navrhujeme vylúčiť túto povinnosť počas obdobia, kedy má mediátor pozastavenú činnosť podľa § 17 ods. 6.

V § 12 nie je zrejmé, či mediátor má nárok na zápis do mediačného centra alebo je v kompetencii zriaďovateľa rozhodnúť o tom, koho zapíše do zoznamu mediátorov.

§ 14 je nejednoznačný, **nie je zrejmá jednotná koncepcia vzdelávania.**

V § 17 ods. 1 písm. g – nie je určené, ako bude výška stanovená – vykonávací predpis alebo odkaz na príslušné ustanovenie.

§ 18 ods. 2 písm. d doplniť o dôvod vyčiarknutia „podľa ods. 6 d)“ – t.j. nie pri vyčiarknutí z iných dôvodov a tiež tam zakomponovať lehotu – napr. „v posledných troch rokoch“. § 22 ods. 2 oddeliť registráciu dohody o začatí mediácie a potvrdenia o skončení mediácie, nakoľko registrácia skončenia mediácie nemá účinok začatia súdneho konania.

Zároveň navrhujeme doplniť vetu „počas trvania mediácie premlčacie a prekluzívne lehoty neplynú“.

§ 22 ods.1 je potrebné doplniť oprávnením **mediátora zhromažďovať osobné údaje pre riadny výkon mediácie.**

§ 22 ods. 8 je potrebné špecifikovať, ktorým dňom je mediácia ukončená, najmä pri potrebe doručovania oznámenia o skončení mediácie.

§ 22 ods. 8 bod e) TU je namieste opraviť nelogický pojem „vyhlásenie účastníka, že mediácie je skončená“ – nakoľko pokiaľ dorúčením vyhlásenia má mediácia skončiť, vyhlásenie obsahuje informáciu o tom, že „**v mediácii nemá záujem účastník pokračovať**“. Nemôže obsahovať informáciu, že mediácia je skončená, keď až dorúčením mediácia skončí.

§ 22 ods. 8 bod g) – pravdepodobne v snahe nastoliť jednoznačný mechanizmus spočívania premlčacej lehoty došlo **k zásadnej chybe, kedy zákonodarca do písm. g uviedol, že mediácia končí predložením sporu súdu.** V praxi sa realizuje veľa mediácií počas prebiehajúceho súdneho konania. Tento bod je nevyhnutné potrebné legislatívne naformulovať odlišne, napríklad, že premlčacie a prekluzívne lehoty počas mediácie neplynú a nie terajšou formuláciou, že začatie mediačného konania má účinky začatia konania na súde.

§ 27 ods. 1 písm. c) navrhujeme vypustiť.

§ 28 ods. 1 je potrebné nahradiť lehotu 3 dní dlhšou lehotou – napr. „7 pracovných dní.“

§30 ods. 1 – sem zahrnúť všetky ustanovenia § 7 ods. 1, ponechať ust. § 8 ods. 1 a 17 ods. 8.

§30 ods. 4 nechať sankciu vyčiarknutia iba pre prípady opakovaného zistenia porušenia predpisov – t.j. nesankcionovať priamo porušenie § 7 ods. 1 písm. a, b a i vyčiarknutím zo zoznamu, nakoľko tieto povinnosti nemajú ani v teórii mediácie presný obsah a teda sú ťažko kontrolovateľné a závislé na subjektívnom pohľade osôb, vykonávajúcich dohľad.

§ 32 uložiť pokutu podľa ods. 1 iba v prípade porušenia § 12 ods. 2.

§ 33 ods. 2 navrhujeme skrátiť lehotu na „6 mesiacov od zistenia porušenia povinnosti, najneskoršie 2 roky od zistenia“.

Ďalej navrhujeme ustanovenie: „Pokutu alebo sankciu vyčiarknutia je možné uložiť najneskôr do 3 rokov odo dňa, kedy k porušeniu povinnosti došlo“.

§ 35 v ods. 4 nie je uvedené, ako má žiadať mediačné centrum o registráciu, ak v zmysle ods. 2 je už zaregistrované. Správne má byť, že mediačné centrum preukáže splnenie povinností, potrebných pre zápis do registra v lehote 3 mesiacov.

V prechodných ustanoveniach nie je riešené, do akej doby sa bude dať pre zápis do registra mediátorov využiť osvedčenie o vykonaní odbornej prípravy podľa predpisov platných do účinnosti nového zákona. Navrhujeme uznať toto vzdelávanie po dobu dvoch rokov od účinnosti.

Domnievame sa, že pokiaľ má byť zákon funkčný, je potrebné, aby spĺňal najmä požiadavky pre praktický výkon. Preto ešte vo fáze prípravy žiadame, aby naše pripomienky boli zapracované do navrhnutého znenia.

Výbor Asociácie mediátorov Slovenska

Adresa:

Asociácia mediátorov Slovenska
Tomášikova 26
821 01 Bratislava

www.amssk.sk